



Hedvig Lindgren
Tf budgetchef
hedvig.lindgren@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Förslag – ny bidragsnivå för vägföreningar

Sammanfattning

På uppdrag av kommundirektören har teknisk serviceförvaltning tagit fram en utredning om vägföreningar. Utredning har genomlyst såväl möjligheterna att kommunen tar över ägandet av samtliga vägar samt alternativt förslag om nya bidragsnivåer till vägföreningarna som är berättigade till statligt driftbidrag inom Trelleborgs kommun.

Teknisk serviceförvaltning har uppfattningen att samarbetet med kommunens vägföreningar fungerar bra i nuvarande form. Tar kommunen över ansvaret för vägföreningar är det en permanent lösning då det är en stor risk att kompetens försvinner från föreningarna och därmed är det svårt att ge tillbaka ansvaret. Om Trelleborgs kommun skulle ta över drift och underhåll av vägföreningarna skulle det kosta kommunen mellan 3 000 tkr och 7 000 tkr per år. Summan beror på om kommunen tar över driftsansvar eller huvudmannaskap. Att få fram en exakt summa kräver mer utredning. Enligt resultat från andra utredningar har Sverige ett fungerande system för väghållning där staten finansierar statliga vägar, kommunerna finansierar kommunala gator och samfällighetsföreningar finansierar enskilda vägar med visst stöd från stat och kommun. När detta system bryts uppstår vanligtvis problem i någon del.

Utifrån detta föreslår teknisk serviceförvaltning att Trelleborgs kommun inte tar över ansvaret, utan att kommunens bidragsnivå höjs från 30% till 40%. Majoriteten av vägföreningarna får idag ett årligt driftbidrag av Trafikverket om 60 % av det bidragsgrundande utslaget. Om kommunen höjer sitt bidrag får föreningarna ersättning om 100% enligt Trafikverkets modell för bidragsgrundande. För 2023 innebär det en årlig kostnadsökning på 230 tkr för kommunen. Det alternativet bedöms vara det bästa och mest konstanteffektiva lösningen.

Utifrån ovan utredning föreslår kommunledningsförvaltningen att höja det kommunala bidraget till 40% från och med 2023, och att de ökade kostnaderna hanteras i budgetprocessen för budget 2023.

Kommunledningsförvaltningen föreslår även att teknisk servicenämnd ska utreda om vägföreningar ska få möjlighet att ansöka om särskilt driftbidrag. Utredningen ska inkludera kriterier för ansökan samt hur stort budgetutrymme som behövs. Teknisk servicenämnd ska återkomma senast juni månad 2022.

Mer information finns under rubriken Ärendet i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

KLF Tjänsteskrivelse, Förslag – ny bidragsnivå för vägföreningar, KS 2022/140

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att remittera ärendet till teknisk servicenämnd för eventuella kompletteringar inför kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att höja det kommunala driftbidraget till 40 % från och med 2023

att ökade kostnader om 230 000 kr hanteras i budgetprocessen för budget 2023

att teknisk servicenämnd ska utreda möjligheten att införa särskilt driftbidrag

att teknisk servicenämnd ska återkomma med utredningen innan juni månads utgång 2022

Beslutet skickas till

Kommunledningsförvaltningen, Kvalitet och resursutvecklingsavdelningen
Teknisk servicenämnd

Ärendet

På uppdrag av kommundirektören har teknisk serviceförvaltning tagit fram en utredning om vägföreningar. Utredning har inkluderat möjligheterna att ta över samt förslag på nya bidragsnivåer till vägföreningarna inom Trelleborgs kommun som är berättigade statligt driftbidrag. Nedan är teknisk serviceförvaltnings utredning.

Teknisk serviceförvaltning har uppfattningen att samarbetet med kommunens vägföreningar fungerar bra i nuvarande form. Tar kommunen över ansvaret för vägföreningar är det en permanent lösning då det är en stor risk att kompetens försvinner från föreningarna och därmed är det svårt att ge tillbaka ansvaret. Om Trelleborgs kommun skulle ta över drift och underhåll av vägföreningarna skulle det kosta kommunen mellan 3 000 000 kr och 7 000 000 kr per år. Summan beror på om kommunen tar över driftsansvar eller huvudmannaskap. För att ta över ett huvudmannaskap måste man i plan ändra från enskild väg till kommunalt huvudmannaskap. För att ny- och reinvestera i vägarna krävs huvudmannaskap. Att få fram en exakt summa kräver mer utredning. Enligt resultat från andra utredningar har Sverige ett fungerande system för väghållning där staten finansierar statliga vägar, kommunerna finansierar kommunala gator och samfällighetsföreningar (tidigare vägföreningar och vägsamfälligheter) finansierar enskilda vägar med visst stöd från stat och kommun. När detta system bryts uppstår vanligtvis problem i någon del. Utifrån detta föreslår teknisk serviceförvaltning att Trelleborgs kommun inte tar över ansvaret, utan att bidragsnivåerna höjs. Nedan är en beskrivning av bidraget, nivåerna samt vad det skulle kosta kommunen.

Driftbidrag

Inom Trelleborgs kommun har 69 vägområden statligt vägbidrag (driftbidrag) från Trafikverket.

Bidragsnivåer i procent (%) för enskilda vägar					
Väg-kategori	Årlig drift	Särskild drift, normalnivå	Särskild drift, särskilda skäl	Byggande, normal	Byggande, särskilda skäl
A	60	70	70	70	75
B	30	40	70	40	75
C	80	70	70	70	75
D	60	70	70	70	75
E	30	40	70	40	75
F	60	70	70	70	75
Färjeled	83*	83	85	85	85

Av Trelleborgs kommuns 69 bidragsberättigade vägområden är huvuddelen vägkategori A och får ett årligt driftbidrag om 60 % av det bidragsgrundande utslaget. Två vägområden är inom vägkategori E, och får ett årligt driftbidrag om 30 % av det bidragsgrundande utslaget. Sammanlagt statligt bidrag till kommunens

föreningar är 1 369 576 kr (2021 års uppgifter). De föreningar som är berättigade statligt bidrag får även ett kommunalt bidrag från Trelleborgs kommun. Det kommunala bidraget är beslutat till 30 % av det från Trafikverket uträknade bidragsgrundande beloppet. Detta gäller oavsett vägkategori.

Det bidragsgrundande beloppet, det vill säga den uträknade faktiska kostnaden för drift och underhåll, för kommunens enskilda vägområden är 2 319 651 kr, inklusive moms enligt 2021 års uppgifter.

Total vägsträcka som är bidragsberättigad i kommunen är 113 190 m, ca 113 km.

2021 betalade Trelleborgs kommun ut 680 626 kr i bidrag till drift och underhåll av enskilda vägar. Utbetalningen motsvarar i stort 30 % av det bidragsgrundande beloppet, bortsett från enstaka särskilda avtal som grundar sig på en indexering, vilka motsvarar ca 23 000 kr.

Särskilt driftbidrag

De föreningar/enskilda väghållare som erhåller ett statligt driftbidrag kan även hos Trafikverket ansöka om ett så kallat särskilt driftbidrag. Läs nedan utdrag från Trafikverkets hemsida;

”Om du får årligt driftbidrag, och behöver göra ett större underhållsarbete på din väg, kan du även ansöka om särskilt driftbidrag. Vår bedömning av din ansökan grundar sig på hur angelägen åtgärden är och hur stort ekonomiskt utrymme vi har för åtgärder som inte ingår i det årliga driftbidraget.

Vad gäller för att få bidrag?

- *Det är bara de väghållare som får årligt driftbidrag som kan söka särskilt driftbidrag.*
- *Kostnaden för arbetet bör inte understiga 5 000 kronor exklusive moms.*
- *Väghållaren måste komma in med ansökan innan vi kan lämna beslut om bidrag.*
- *Vi beviljar bidrag i mån av tillgång på ekonomiska medel och beroende på hur angelägen åtgärden är.*
- *Vi kan besluta om att bevilja bidrag i upp till två år efter att din ansökan har inkommit till Trafikverket.*
- *Trafikverkets region fastställer bidragsunderlaget och beslutar om bidrag.*
- *Beslutat bidrag betalas ut när arbetet är utfört, godkänt och avstämt mot fakturakopia.*

Särskilt driftbidrag får inte lämnas för kostnader som har uppkommit innan bidraget har beviljats, om inte Trafikverkets region i ett särskilt fall medger undantag. Förordning (1989:891)

Exempel på bidragsberättigade arbeten:

- *Byte av vägtrummor med en diameter på 500 mm eller större.*

- *Förstärkning av en vägsträcka med bärlagergrus.*
- *Omläggning av en vägsträcka.*
- *Ombyggnad av ett vägshål mot en allmän väg inklusive beläggning.*
- *Vägräcken eller annan trafiksäkerhetsåtgärd.*
- *Ombyggnad eller reparation av broar.*
- *Beläggningsåtgärder till vägar i trafikklass hög.*
- *Upprustning av ny bidragsväg.”*

Teknisk serviceförvaltnings förslag

I syfte att minimera föreningars behov att ta ut andelsfinansiering av medlemmar/fastighetsägare längs sträckan kan nedan förslag genomföras. Förslagen kan användas var för sig eller i kombination;

Ökat kommunalt driftbidrag om 10 %

Kommunen ökar det kommunala bidraget med 10 %, det vill säga till 40 %, och därigenom får föreningen ersättning om 100 % enligt Trafikverkets modell för bidragsgrundande. De två föreningar som ligger inom vägkategori E, och därav får 30 % av Trafikverket, skulle med det kommunala bidraget få sammanlagt 70 %.

Kostnad per år enligt 2021 års nivå med ett kommunalt bidrag om 40 % skulle bli ca 899 600 kr. Detta innebär en årlig kostnadsökning för kommunen om ca 219 100 kr.

Möjliggöra att ansöka om särskilt driftbidrag

Kommunen ger föreningar som erhåller ett statligt driftbidrag möjlighet att ansöka om ett särskilt driftbidrag. Likt Trafikverket kan kommunen ha ett årligt utrymme i budget öronmärkt för utbetalning till föreningar efter ansökan om särskilt driftbidrag. Trafikverket betalar normalt ut upp till 70 % av kostnaden för den aktuella anläggningsåtgärden. Kommunens bidrag skulle förslagsvis kunna täcka ytterligare 10–30 % av föreningens kostnader för anläggningsåtgärden. Kommunens påslag bör då ses mot allmännyttan av åtgärden, vilken kan bedömas av handläggande förvaltning. Bidrag kan ansökas inom budgeterat utrymme.

Kommunledningsförvaltningens förslag

Utifrån ovan utredning föreslår kommunledningsförvaltningen att höja det kommunala bidraget till 40 % från och med 2023, och att de ökade kostnaderna hanteras i budgetprocessen för budget 2023.

Då beräkningen ovan är 2023 års nivåer föreslås budgeten för 2023 uppgå till 230 000 tkr.

Kommunledningsförvaltningen föreslår även att teknisk servicenämnd ska utreda om vägföreningar även ska få möjlighet att ansöka om särskilt driftsbidrag. Utredningen ska inkludera kriterier för ansökan samt hur stort budgetutrymme som behövs. Teknisk servicenämnd ska återkomma senast juni månad 2022.